

LIETUVOS BANKO VALDYBA

NUTARIMAS

DĖL ĮTARTINŲ GRYNUJŲ PINIGŲ PERDAVIMO POLICIJOS KOMISARIATUI IR LIETUVOS BANKUI BEI JŲ ADMINISTRAVIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2017 m. birželio 28 d. Nr. 03-93

Vilnius

Lietuvos banko valdyba n u t a r i a:

1. Patvirtinti Įtartinų grynųjų pinigų perdavimo policijos komisariatui ir Lietuvos bankui bei jų administravimo taisykles (pridedama).

2. Pripažinti netekusiais galios Lietuvos banko valdybos nutarimus:

2.1. 2014 m. gruodžio 30 d. nutarimą Nr. 03-356 „Dėl Įtartinų litų banknotų, monetų, centų monetų ir eurų banknotų, monetų, euro centų monetų tikrumo tyrimo atlikimo Lietuvos banke ir padirbtų, įtartinų pinigų perdavimo teritoriniam miesto (rajono) policijos komisariatui taisyklių patvirtinimo“;

2.2. 1998 m. spalio 29 d. nutarimą Nr. 189 „Dėl Įtariamų padirbtais užsienio valiutos banknotų perdavimo teritoriniam miesto (rajono) policijos komisariatui taisyklių patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

3. Nustatyti, kad šis nutarimas įsigalioja 2017 m. liepos 1 d.

Valdybos pirmininko pavaduotojas,
pavarduojantis Valdybos pirmininką

Raimondas Kuodis

PATVIRTINTA
Lietuvos banko valdybos
2017 m. birželio 28 d.
nutarimu Nr. 03-93

ĮTARTINŲ GRYNŲJŲ PINIGŲ PERDAVIMO POLICIJOS KOMISARIATUI IR LIETUVOS BANKUI BEI ADMINISTRAVIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiose taisyklėse reglamentuojama įtartinų grynųjų pinigų perdavimo policijos komisariatui ir Lietuvos bankui (toliau – LB) bei administravimo tvarka.

2. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

2.1. **grynieji pinigai** – įtartinai eurų ir litų banknotai ir monetos;

2.2. **grynųjų pinigų tvarkytojai** – bankai, kredito įstaigos ir kiti mokėjimo paslaugų teikėjai, kiek tai susiję su mokėjimo paslaugų teikimu, taip pat kitos įstaigos, dalyvaujančios tvarkant eurų banknotus, monetas ir pakartotinai juos išleidžiant į apyvartą, įskaitant:

2.2.1. įstaigas, kurių veiklą sudaro įvairių valiutų banknotų ir monetų keitimas, pavyzdžiui, valiutos keityklas;

2.2.2. pinigų pervežimo paslaugas teikiančias įmones;

2.2.3. kitus ūkio subjektus, pavyzdžiui, prekybos ir paslaugų teikimo įmones ir lošimo namus tiek, kiek tai susiję su jų papildoma veikla dalyvauti tvarkant banknotus ir juos pakartotinai išleidžiant į apyvartą per grynųjų pinigų išdavimo automatų;

2.3. **įtartinai pinigai** – grynieji pinigai, kurių apsaugos priemonės galimai neatitinka tikrų pinigų apsaugos priemonių ir (arba) mokumo požymių;

2.4. **LB klientas** – fizinis arba juridinis asmuo, atliekantis pinigines operacijas LB kasose, bankai, pasirašę Bankų kasinio aptarnavimo sutartis su LB, ir jų įgaliotos pinigų pervežimo paslaugas teikiančios įmonės;

2.5. **mokumo ekspertizė** – mokumo požymių įvertinimas, kuriuo remiantis keičiami (arba nekeičiami) sugadinti grynieji pinigai;

2.6. **mokumo požymiai** – techniniai ir technologiniai parametrai, pagal kuriuos galima vienareikšmiškai identifikuoti grynuosius pinigus;

2.7. **nekeičiami pinigai** – sugadinti grynieji pinigai, kurie neatitinka Europos Centrinio Banko (toliau – ECB) arba LB nustatytų mokumo požymių ir nekeičiami tikrais pinigais;

2.8. **netikri pinigai** – grynieji pinigai pagaminti neteisėtai ir (arba) ne pagal ECB arba LB nustatytus reikalavimus ir kuriuos tokiais pripažino ekspertai arba specialistai;

2.9. **padirbti pinigai** – netikri ir suklastoti pinigai;

2.10. **suklastoti pinigai** – iš dalies perdaryti tikri pinigai (pakeista nominalioji vertė, netikra dalis banknoto ir (arba) kitaip perdaryti pinigai);

2.11. **tikri pinigai** – grynieji pinigai, pagaminti pagal ECB arba LB reikalavimus ir turintys jų nustatytas pinigų apsaugos priemones;

2.12. **tikrumo tyrimas** – ECB arba LB nustatytų reikalavimų ir pinigų apsaugos priemonių, nustatytų tikriems pinigams, atitikimo įvertinimas;

2.13. **užsienio valiuta** – pinigai, pagaminti pagal užsienio valstybių kompetentingų institucijų reikalavimus ir turintys jų nustatytas apsaugos priemones.

II SKYRIUS

GRYNUJŲ PINIGŲ TVARKYTOJŲ GAUTŲ IR (ARBA) PAS JUOS PERSKAIČIAVIMO METU RASTŲ ĮTARTINŲ PINIGŲ ADMINISTRAVIMAS

3. Grynujų pinigų tvarkytojai, išskyrus pinigų pervežimo paslaugas teikiančias įmones, privalo išimti iš apyvartos gautus įtartinus pinigus ir perduoti juos policijos komisariatui.

4. Grynujų pinigų tvarkytojai, išskyrus pinigų pervežimo paslaugas teikiančias įmones, kuriems buvo pateikti įtartinai pinigai, privalo:

4.1. nedelsdami telefonu 112 pranešti apie gautus įtartinus pinigus policijos komisariatui ir imtis priemonių asmens, pateikusio įtartinus pinigus, tapatybei nustatyti;

4.2. surašyti tris prašymo egzempliorius (1 priedas), kurių vienas kartu su įtartinais pinigais perduodamas policijos komisariatui, antras atiduodamas asmeniui, pateikusiam įtartinus pinigus, trečias kartu su policijos komisariato darbuotojo patvirtinimu, kad įtartinai pinigai gauti, paliekamas grynujų pinigų tvarkytojui pridėti prie dienos dokumentų. Prašymą policijos komisariatui surašo ir pasirašo grynujų pinigų tvarkytojo už kasos operacijas atsakingas asmuo.

5. Policijos komisariatas gautus įtartinus pinigus, išskyrus užsienio valiutą, perduoda:

5.1. LB mokumo ekspertizei ir (arba) tikrumo tyrimui atlikti kartu su užpildytu prašymu ir (arba) užduotimi atlikti objektų tyrimą;

5.2. Lietuvos kriminalinės policijos Kriminalistinių tyrimų centrui tikrumo tyrimui atlikti kartu su užduotimi atlikti objektų tyrimą.

6. Pinigų pervežimo paslaugas teikiančios įmonės perskaičiavimo metu rastus įtartinus eurų ir litų banknotus ir (arba) monetas privalo nedelsdamos, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, perduoti LB.

7. Pinigų pervežimo paslaugas teikiančios įmonės darbuotojas, suradęs perskaičiavimo metu įtartinus eurų ir litų banknotus ir (arba) monetas, perduodamas juos LB užpildo tris prašymo egzempliorius (1 priedas). Vienas prašymo egzempliorius kartu su įtartinais eurų ir litų banknotais ir (arba) monetomis perduodamas LB Grynujų pinigų departamento (toliau – GPD) Ekspertizės ir techninio skyriaus tarnautojams (toliau – ETS specialistai) mokumo ekspertizei arba tikrumo tyrimui atlikti, antras egzempliorius atiduodamas asmeniui, pateikusiam įtartinus eurų ir litų banknotus ir (arba) monetas, o trečias, jeigu reikia, perduodamas banknotų ir (arba) monetų savininkui. Pinigų pervežimo įmonės paslaugas teikiančios įmonės kasos vadovas patikrina prašyme nurodytus duomenis ir jų teisingumą patvirtina savo parašu.

III SKYRIUS

IŠ LB KLIENTŲ GAUTŲ IR (ARBA) LB PERSKAIČIAVIMO METU RASTŲ ĮTARTINŲ EURŲ IR LITŲ BANKNOTŲ IR (ARBA) MONETŲ ADMINISTRAVIMAS

8. LB privalo priimti iš LB klientų, išskyrus bankus ir jų įgaliotas pinigų pervežimo paslaugas teikiančias įmones, įtartinus eurų ir litų banknotus ir (arba) monetas ir atlikti jų mokumo ekspertizę arba tikrumo tyrimą.

9. LB klientas, išskyrus bankus, sudariusius su LB Bankų kasinio aptarnavimo sutartis, ir jų įgaliotas pinigų pervežimo paslaugas teikiančias įmones, pateikiantis LB įtartinus eurų ir litų banknotus ir (arba) monetas mokumo ekspertizei arba tikrumo tyrimui, užpildo du prašymo (2 priedas) egzempliorius. Vienas prašymo egzempliorius kartu su įtartinais eurų ir litų banknotais ir (arba) monetomis perduodamas ETS specialistui mokumo ekspertizei arba tikrumo tyrimui atlikti, antras egzempliorius atiduodamas asmeniui, pateikusiam įtartinus eurų ir litų banknotus ir (arba) monetas. LB kasininkas patikrina prašyme nurodytus duomenis ir jų teisingumą patvirtina savo parašu.

10. Jeigu įtartinų eurų ir litų banknotų ir (arba) monetų aptinkama LB perskaičiuojant iš bankų gautus banknotus ir (arba) monetas, juos aptikę LB GPD Grynujų pinigų tvarkymo skyrių (toliau – GPTS) tarnautojai surašo du įtartinų pinigų akto (3 priedas) egzempliorius. Vienas įtartinų

pinigų akto egzempliorius kartu su įtartinais eurų ir litų banknotais ir (arba) monetomis perduodamas ETS specialistams, o kitas paliekamas GPTS.

11. ETS specialistai, gavę įtartinus eurų ir litų banknotus ir (arba) monetas, privalo atlikti įtartinų eurų ir litų banknotų ir (arba) monetų mokumo ekspertizę per 20 darbo dienų, o tikrumo tyrimą – per 10 darbo dienų nuo jų gavimo LB dienos ir užpildyti atitinkamas prašymo arba įtartinų pinigų akto grafas, surašyti nustatytos formos dokumentą (toliau – specialisto išvada). Jeigu įtartini eurų ir litų banknotai ir (arba) monetas, pateikti ETS specialistams, yra labai sugadinti (sulipę, supuvę, stipriai apdege, suanglėję, suplėšyti ir pan.) arba jų pateikta daug (daugiau nei 100 vnt.), mokumo ekspertizės arba tikrumo tyrimo atlikimo terminas gali būti pratęstas dar 10 darbo dienų. ETS specialistai, atliekantys tikrumo tyrimą, yra įspėti dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį.

12. Jeigu ETS specialistai, atlikę įtartinų eurų ir litų banknotų ir (arba) monetų mokumo ekspertizę arba tikrumo tyrimą, nustato, kad:

12.1. eurų ir litų banknotai ir (arba) monetas padirbti, jie:

12.1.1. užpildo prašymo arba įtartinų pinigų akto grafas, surašo specialisto išvadą ir su lydraščiu išsiunčia šiuos dokumentus policijos komisariatui, o padirbtus banknotus ir monetas palieka saugoti GPD;

12.1.2. vieną prašymo kopiją išsiunčia įtartinus banknotus ir (arba) monetas pateikusiam LB klientui;

12.1.3. vieną prašymo arba įtartinų pinigų akto kopiją palieka ETS;

12.2. eurų ir litų banknotai ir (arba) monetas tikri ir keičiami, jie:

12.2.1. inicijuoja eurų ir litų banknotų ir (arba) monetų vertės grąžinimą savininkui, jeigu žinomi savininko duomenys;

12.2.2. jeigu savininko duomenys nežinomi, surašo ir išsiunčia raštą eurų ir litų banknotus ir (arba) monetas pateikusiam LB klientui arba policijos komisariatui su prašymu pateikti eurų ir litų banknotų ir (arba) monetų savininko duomenis, o juos gavus, inicijuoja eurų ir litų banknotų ir (arba) monetų vertės grąžinimą savininkui;

12.3. eurų ir litų banknotai ir (arba) monetas tikri ir nekeičiami, jie:

12.3.1. eurų banknotus, kurių vientisas plotas yra mažesnis nei pusė banknoto ir kurie nėra sąmoningai sugadinti bei nėra sugadinti apsaugos nuo vagysčių įrangos, grąžina savininkui, jeigu savininko duomenys yra žinomi. Tokiu atveju, jeigu savininko duomenys nėra žinomi, ETS specialistas inicijuoja šių taisyklių 12.2.2 papunktyje nurodytą procedūrą;

12.3.2. kitų nei šių taisyklių 12.3.1 papunktyje nurodytų eurų ir litų banknotų ir (arba) monetų nekeičia, negrąžina ir palieka saugoti GPD iki jų sunaikinimo.

13. Jeigu pripažintų tikrais ir keičiamais eurų ir litų banknotų ir (arba) monetų savininko neįmanoma nustatyti, banknotai ir (arba) monetas perduodami valstybės nuosavybėn Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

Įtartinų grynųjų pinigų perdavimo policijos komisariatui ir
Lietuvos bankui bei jų administravimo taisyklių
1 priedas

PASTABA. BŪTINA UŽPILDYTI ABI EILUTES SPAUSDINTOMIS RAIDĖMIS.

.....
(Pateikėjo fizinio asmens vardas ir pavardė (juridinio asmens pavadinimas), adresas, telefonas)

.....
(Savininko fizinio asmens vardas ir pavardė (juridinio asmens pavadinimas), adresas, banko pavadinimas, banko sąskaitos numeris)

PRAŠYMAS

atlikti mokumo ekspertizę

atlikti tikrumo tyrimą

20.... m. d.

.....
(miestas)

Prašau ištirti nurodytus banknotus, monetas

Valiutos pavadinimas	Banknoto, monetos nominalas	Banknoto serijos numeris	Laidos metai	Skaičius (vnt.)

Banknotų, monetų gavimo (radimo) aplinkybės.....
(pildo pateikėjas)

.....
(pildo pateikėjas)

Banknotų, monetų sugadinimo aplinkybės.....
(pildo pateikėjas)

.....
(pildo pateikėjas)

Banknotus, monetas pateikė
(vardas ir pavardė, parašas)

Duomenis patikrino
(vardas ir pavardė, parašas)

Grynųjų pinigų tvarkytojo padalinys:
(pavadinimas, adresas)

.....
(už kasos operacijas atsakingo asmens vardas ir pavardė, parašas)

.....
(kasininko vardas ir pavardė, parašas)

Įtartinų grynųjų pinigų perdavimo policijos komisariatui ir
Lietuvos bankui bei jų administravimo taisyklių
2 priedas

PASTABA. BŪTINA UŽPILDYTI ABI EILUTES SPAUSDINTOMIS RAIDĖMIS.

.....
(Pateikėjo fizinio asmens vardas ir pavardė (juridinio asmens pavadinimas), adresas, telefonas)

.....
(Savininko fizinio asmens vardas ir pavardė (juridinio asmens pavadinimas), adresas, banko pavadinimas, banko sąskaitos numeris)

PRAŠYMAS

20.... m. d.

.....
(miestas)

Prašau iširti nurodytus banknotus, monetas

Banknoto, monetos nominalas	Laidos metai	Skaičius (vnt.)	ETS specialisto pastabos

Banknotų, monetų gavimo (radimo) aplinkybės.....
(pildo pateikėjas)

.....
(pildo pateikėjas)

Banknotų, monetų sugadinimo aplinkybės.....
(pildo pateikėjas)

.....
(pildo pateikėjas)

Banknotus, monetas pateikė.....
(pateikėjo vardas ir pavardė, parašas)

Duomenis patikrino
(kasininko vardas ir pavardė, parašas)

LB GPD ETS specialisto (-ų) išvados:

Specialistai įspėti dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 str.:

.....
.....
.....

ETS specialistas
(vardas ir pavardė, parašas, data)

ETS specialistas
(vardas ir pavardė, parašas, data)

Įtartinų grynųjų pinigų perdavimo policijos komisariatui ir
Lietuvos bankui bei jų administravimo taisyklių
3 priedas

.....
(Akto rengėjo pavadinimas)

ĮTARTINŲ EURŲ / LITŲ AKTAS

20..... m. d. Nr.

.....
(miestas)

Perskaičiuspinigus,
supakuotus.....
(pinigų savininko rekvizitai) (pakuotojo rekvizitai) (pakuotės rekvizitai)
Lietuvos banke gautus....., rasti įtartinai eurai /litai:

Brūkšninis kodas	Banknoto, monetos nominalas	Laidos metai	Skaičius (vnt.)	Suma

Eurų / litų pakuotė.....
(nepažeista, arba nurodyti pažeidimo pobūdį)

kai eurai / litai skaičiuojami pinigų tvarkymo aparatu

Eurai / litai perskaičiuoti
(nurodyti eurų/litų tvarkymo aparatu, eigos ir siuntos numerį)

kai eurai / litai skaičiuojami rankomis

Įtartinus eurus / litus radę kasininkai
(vardas ir pavardė)

Nurodytą banknotų.....
(pakuotės rekvizitai)

perskaičiavo kasininkas
(vardas ir pavardė)

stebint
(pareigos, vardas ir pavardė)

Įtartinai eurai / litai pripažinti padirbtais /
(nominalas, laidos metai)

netikrais.

Pastaba. Visa eurų / litų pakuotės medžiaga, kurioje rasti įtartinai eurai / litai, saugoma LB GPD penkias darbo dienas nuo akto išsiuntimo dienos. Bankui pareikalavus, eurų / litų pakuotės medžiaga grąžinama bankui.

Kasininkų grupė arba

kasininkas, radęs įtartinus eurus/litus
(parašas) (vardas ir pavardė)

Kasininkas,

pakartotinai patikrinęs įtartinus eurus/litus
(jeigu eurai / litai skaičiuojami rankomis) (parašas) (vardas ir pavardė)

Akto rengėjo atsakingasis tarnautojas
(parašas) (vardas ir pavardė)

LB ETS specialisto (-ų) išvados:

Specialistai įspėti dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 str.:

.....

.....

.....

ETS specialistas
(vardas ir pavardė, parašas, data)

ETS specialistas
(vardas ir pavardė, parašas, data)